

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Навчально-науковий інститут права та
кібербезпеки**

**Кафедра державно-правових дисциплін
Кафедра міжнародного та конституційного
права**

**Кафедра трудового, земельного та
господарського права**

**ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА
КОНФЕРЕНЦІЯ «ДЕРЖАВНО-
ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ
БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА В
УКРАЇНІ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ»**

12 грудня 2022 року

Одеса 2022

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Навчально-науковий інститут права та кібербезпеки

Кафедра державно-правових дисциплін

Кафедра міжнародного та конституційного права

Кафедра трудового, земельного та господарського права

**ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ
БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ»**

12 грудня 2022 року

**Одеса
ОДУВС
2022**

*Рекомендовано до друку кафедрою державно-правових дисциплін
навчально-наукового інституту права та кібербезпеки
Одеського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 7 від 12 грудня 2022 року)*

*Відповідальний за випуск Скриль С.А., в.о. завідувача кафедри
державно-правових дисциплін, кандидат юридичних наук, доцент*

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ :

Швець Д.В., ректор ОДУВС, д.ю.н., доцент, полковник поліції;

Корнієнко М.В., проректор ОДУВС, д.ю.н, професор, полковник поліції;

Бабенко А.М., директор навчально-наукового інституту права та кібербезпеки
ОДУВС, д.ю.н., професор;

Дришлюк В.І., завідувач кафедри трудового, земельного та господарського права
ОДУВС, к.ю.н., доцент;

Скриль С.А., в.о. завідувача кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н.,
доцент;

Юрченко М.М., завідувач кафедри конституційного та міжнародного права ОДУВС,
к.політ.н., доцент;

Домброван Н.В., начальник відділу організації наукової роботи ОДУВС, к.ю.н.;

Балтаджи П.М., професор кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н., доцент.;

Суханова Д.С., доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н., доцент;

Шаповалова І.О., доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС,
к.ю.н., с.н.с.;

Борисова О.О., доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н.

Всеукраїнська наукова конференція «Державно-правові засади формування безпе-
кового середовища в Україні: сучасні виклики» м. Одеса, 12 грудня 2022 р. / Редкол.

Швець Д.В., ректор ОДУВС, д.ю.н., доцент; **Корнієнко М.В.**, проректор ОДУВС,
д.ю.н., професор; **Бабенко А.М.**, директор навчально-наукового інституту права та
кібербезпеки ОДУВС, д.ю.н., професор; **Дришлюк В.І.**, завідувач кафедри трудового,
земельного та господарського права ОДУВС, к.ю.н., доцент; **Скриль С.А.**, в.о. завіду-
вача кафедри державно-правових дисциплін, к.ю.н., доцент; **Юрченко М.М.**, завіду-
вач кафедри конституційного та міжнародного права ОДУВС, к.політ.н, доцент; **Дом-
брован Н.В.**, начальник відділу організації наукової роботи ОДУВС, к.ю.н.; **Балта-
джи П.М.**, професор кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н., доцент.;

Суханова Д.С., доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н., до-
цент; **Шаповалова І.О.**, доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС,
к.ю.н., с.н.с.; **Борисова О.О.**, доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС,
к.ю.н. – Одеса, ОДУВС, 2022. – 144 с.

Збірник містить матеріали доповідей, Всеукраїнської наукової конференції «Дер-
жавно-правові засади формування безпекового середовища в Україні: сучасні викли-
ки» м. Одеса, 12 грудня 2022 р.

Збірник може бути використаний перемінним складом юридичних закладів освіти,
науковцями, практичними працівниками. Матеріали подано в авторській редакції.
Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність
наведених фактів, цитат, галузевої термінології, інших відомостей.

ЩОДО ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В СФЕРІ МЕДІАЦІЇ

*Біла Дар'я, студентка 1 курсу другого
(магістерського) рівня вищої освіти
факультету № 1 навчально-наукового інституту права
та кібербезпеки Одеський державний університет
внутрішніх справ, м. Одеса*

*Науковий керівник: Львова Єлизавета Олегівна, д.ю.н., доцент,
професор кафедри конституційного та міжнародного права
Одеський державний університет внутрішніх справ,
м. Одеса*

На сьогоднішній день Україна проходить шлях демократичного розвитку, заходиться на шляху зміни праворозуміння про інститут медіації, та реформування законодавства у всіх сферах, що вимагають створення та застосування нових механізмів для вирішення спорів у різних сферах життя.

Оскільки, з розвитком суспільства, спори стали невід'ємною частиною нашого життя, все дедалі частіше людство починає задумуватись про недоліки та складнощі, що виникають на різних стадіях судового процесу, та все частіше звертається до такого способу урегулювання конфліктів, як медіація.

Коли говоримо про генезу інституту медіації, варто наголосити, що помилковим є твердження про появу медіації (так само, як і інших

методів ADR) наприкінці XX ст. Насправді минуле століття відзначилося лише законодавчим закріпленням цього інституту.

Інститут медіації остаточно виник та закріпився у США в середині XX ст. В той період було створено Федеральну службу з медіації та примирених процедур, яка діє і на сьогодні. Саме ця служба закріпила основні принципи роботи медіаторів, які віднайшли своє закріплення в інших країнах [1, с. 157].

Згодом інститут медіації віднайшов своє відображення у провідних країнах світу, таких як Франція, Бельгія, Австралія, Англія, Канада та інші. Варто зазначити, що протягом останніх років інститут медіації почав досить швидко розвиватися у країнах Східної Європи.

Незалежна Україна розпочала шлях запозичення та розвитку медіації з 1994 р., завдяки спільній меті з американською організацією «Search for Common Ground» і Донецького науково-практичного психологічного центру виникла Українська група медіації, яка розпочала запровадження альтернативних шляхів урегулювання конфліктних ситуацій.

Важливість впровадження альтернативних способів вирішення конфліктів та судових спорів на законодавчому рівні визнана Європейським Союзом. Як приклад, може слугувати Висновок за підсумком засідання Європейської Ради від 15-16.10.1999 року. У даному Висновку було зафіксовано, що держави-члени «повинні створювати альтернативні позасудові процедури вирішення спорів» [2].

В 2004 році вчені та експерти Європейського Союзу розробили та затвердили Європейський кодекс поведінки медіаторів [3]. Так, вищенаведений Кодекс визначає медіацію як процес, за якого дві і більше сторін погоджуються на залучення третьої сторони – медіатора, для надання їм допомоги під час вирішення їхньої суперечки шляхом досягнення згоди без судового рішення, незалежно від того, як цей процес може називатись у загальноприйнятому сенсі у кожній із країн-членів.

У Європейському Союзі інститут медіації найчастіше розглядають як добровільне волевиявлення сторін залучити незалежну сторону з метою самостійного вирішення виниклого конфлікту.

Також, ще одним значимим нормативно-правовим актом є рекомендації та настанови Ради Європи та Європейської комісії з питань ефективності правосуддя. Зазначені акти разом з іншими локальними нормативно-правовими актами членів-держав Європейського Союзу утворюють нормативну базу регулювання процедури медіації.

Велику значимість для Європейських країн представляє собою Директива 2008/52/ЄС Європейського Парламенту та Ради з певних аспектів медіації в цивільних і комерційних справах, яка була затвер-

джена ще 21.05.2008 р. та передбачала імплементацію відповідних норм у законодавство держав-членів до 21.05.2011 р [4].

Директива про медіацію закріплює основні принципи проведення та запровадження механізму медіації в національне законодавство країн-членів ЄС. Варто також зазначити, що обсяг регулювання Директиви про медіацію передбачає її застосування до міжнародних спорів, проте звіт про перебіг застосування цієї директиви, виданий Комісією Європейського парламенту у 2016 р. свідчить про те, що майже всі країни ЄС (окрім трьох) поширили також обсяг регулювання відповідних положень національного законодавства про медіацію в цивільних і комерційних справах на подібні спори, що виникають між резидентами однієї країни.

Так, з огляду на вище написане у Німеччині в 2012 році було ухвалено Закон «Про посередництво», який сприяє мирному врегулюванню конфліктів між сторонами шляхом включення різноманітних стимулів для сторін у Цивільний процесуальний кодекс. Цікавим фактом є те, що при поданні позову до суду, сторони повинні вказати, чи були спроби врегулювання даного спору за допомогою медіатора [5].

Довгий час законодавством України інститут медіації не регулювався окремим законом, проте практика вирішення конфліктів між сторонами все зростала. Зокрема, у ст. 124 Конституції України встановлено, що законом може бути визначений обов'язковий досудовий порядок урегулювання спору [6].

Слід звернути увагу на Національну асоціацію медіаторів України. Зазначена асоціація є громадським об'єднанням у сфері медіації та вирішення конфліктів, яке створене на основі спільності інтересів для реалізації мети та завдань передбачених Статутом даної організації.

Зокрема, п.1.4 вищенаведеного Статуту передбачає, що асоціація створена відповідно до Конституції України, Цивільного Кодексу України, Закону України «Про громадські об'єднання».

Важливим кроком для України стало підписання 07 серпня 2019 року Міністром Юстиції від імені України Конвенцію Організації Об'єднаних Націй про Міжнародні угоди про врегулювання спорів за результатами медіації [7].

Вищенаведена Конвенція потягнула за собою наслідки й вже 15 липня 2020 року Верховна Рада в першому читання прийняла проект Закону «Про медіацію».

Так, 16 листопада 2021 року Верховна Рада України 302 голосами ухвалила у другому читанні схвалений Міністерством юстиції Закон «Про медіацію» [8]. Прикінцевими та перехідними положеннями да-

ного Закону пропонується внести зміни до Кодексу законів про працю України, Земельного Кодексу, Господарського процесуального Кодексу, Цивільно процесуального Кодексу та ін.

Відповідно до даного Закону медіація визначається як позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів.

Аналіз вищезазначених базових європейських актів дозволяє виділити певні недоліки вітчизняного законодавства. Варто звернути увагу на частину 1 статті 4 ЗУ «Про медіацію». Наведена норма зазначає наступне: «Медіація проводиться за взаємною згодою сторін медіації з урахуванням принципів добровільності, конфіденційності, нейтральності, незалежності та неупередженості медіатора, самовизначення та рівності прав сторін медіації».

Інструкція з розробки та моніторингу схем навчання з медіації 2019 року, містить більш повний перелік принципів, серед яких: добровільність; конфіденційність; незалежність, неупередженість і нейтральність посередника; самовизначення сторін і контроль за процесом; рівноправність сторін; креативність і стійкість; гнучкість; економічна ефективність [9].

Частиною 1 статті 9 раніше згаданого українського Закону визначено, що медіатором може бути фізична особа яка пройшла базову підготовку медіатора в Україні або закордоном. На думку видатної юристки, медіаторки та тренерки Елізабет Бадер, яка провела ретельний аналіз факторів забезпечення ефективної медіації, для повного та продуктивного процесу медіації, медіатори повинні знатись на психології та нейропсихології. Так, прикладом слугують проведення копусів (особистих зустрічей), під час яких особа, що має певні навички в сфері психології та нейропсихології, зможе правильними питаннями дізнатись більше про емоційний стан, страхи, побоювання, інтереси та захоплення сторін [10]. Визначені вище навички здатні виявляти та розв'язувати будь-які психологічні та психічні аспекти конфлікту, що в подальшому дає змогу повністю реалізувати потреби та побажання обох сторін задля повного та задовільного рішення учасників процесу медіації.

На думку зарубіжних вчених, зокрема, таких як М. Дрювс, Р. Кзуби, Ф. Аль-Хафаджі та інших, щодо класифікації медіації за конкретними сутісними характеристиками справи з конкретних правових питань потребують від медіатора певних знань з різних галузей права. Так, досить цікавим прикладом слугує розділ Цивільно-

процесуального кодексу Грузії, країни, яка спрямовує діяльність різних сфер на курс євроінтеграції. Вищезазначений розділ кодексу регулює участь загальних судів Грузії у процесах проведення медичної медіації та у виконанні рішень, винесених Службою медичної медіації. Проаналізувавши положення даного Кодексу, можемо зазначити, що законодавча база Грузії, досить ретельно підійшла впровадження медіації як альтернативного вирішення спорів. Проте, з іншого боку, запровадження даних положень, створює нагальну потребу в запровадженні різних видів спеціалізації медіатора [11].

З огляду на вище написане, можемо зробити висновок, що інститут медіації – це альтернативний спосіб переговорів між двома сторонами конфлікту на добровільних засадах, підготовлений незалежною нейтральною особою, яка сприяє досягненню порозуміння та добровільного виконання своїх зобов'язань. Медіація дає можливість учасникам з'ясувати причини виникнення конфлікту, зменшити бар'єри комунікації, розробити пропозиції та рішення та укласти взаємоприйнятну угоду.

З вищевикладеного, можна зробити висновок, що запровадження інституту медіації в Україні на законодавчому рівні буде спричиняти чимало дискусій навколо своєї сфери. Наразі українське суспільство стоїть лише на порозі відкриття такого правового інституту альтернативного урегулювання спорів як медіація.

Отже, запозичення практики та законодавства Європейського Союзу надасть поштовх для вироблення більш ґрунтовних рішень учасників процесу медіації в Україні.

Список використаних джерел:

1. Лєко Б., Чуйко Г. *Медіація: підручник*. Чернівці. Книги-XXI. 2011. 464 с.
2. *Tampere European Council 15 and 16 October 1999: Presidency Conclusions*. URL: http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm (дата звернення: 20.11.2022)
3. *European code of conduct for mediators*. ZKM – ZEITSCHRIFT FÜR KONFLIKT MANAGEMENT, № 4. 2004. URL: https://www.centrale-fuer-mediation.de/media/zkm_2_2004_148_172.pdf (дата звернення: 20.11.2022)
4. *Медіація: європейський досвід і українські реалії*. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/mediaciya-evropeyskiy-dosvid-i-ukrayinski-realiyi.html> (дата звернення: 21.11.2022)
5. *Медіація. А як у них?* URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/mizhnarodniy-arbitrazh-ta-adr/mediaciya-a-yak-u-nih.html> (дата звернення: 21.11.2022)

6. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. ВВР. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
7. Міністерство Юстиції України: Україна приєдналася до Сингапурської Конвенції щодо медіації. URL: https://minjust.gov.ua/news/ministry/ukraina-priednalasya-do-singapurskoi-konventsii-schodo-mediatsii?fbclid=IwAR2ZkEjFZFgCGpsaWtq66I_iVjqLluQk-HphA0yt5o0Gdz1D4f-exCnM2tU
8. Закон України «Про медіацію». Відомості Верховної Ради України. ВВР. 2022. №7. Ст.51. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
9. Guidelines on Designing and Monitoring Mediation Training Schemes. European commission for the efficiency of justice. Strasbourg, 13 and 14 June 2019. URL: <https://rm.coe.int/cepej-2019-8-en-guidelines-mediation-training-schemes/168094ef3a>
10. Bader E. The Psychology and Neurobiology of Mediation.17(2) Cardozo J. of Conic Resolution 363 (Winter 2016). 30 p. SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2984029>
11. Гражданский процессуальный кодекс Грузии: Закон Грузии от 14.11.1997 года. Консолидация: 02.08.2021, № 888. URL: <https://matsne.gov.ge/ru/document/view/29962?publication=149> (дата звернення: 17.12.2021)

СЕКЦІЯ 4. ВЗАЄМОДІЯ ГІЛОК ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.

Головкін Б. М.

ЩОДО ВІКТИМНОЇ ПОВЕДІНКИ ВРАЗЛИВИХ УЧАСНИКІВ
ДОРОЖНЬОГО РУХУ 106

Антоненко О. А., Григорецька І. І.

ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ
ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ 109

Користін О. О.

ОЦІНЮВАННЯ ЗАГРОЗ У СФЕРІ КІБЕРБЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ 113

Дришлюк В. І.

СУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ
В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ 117

Біла Д., Львова Є. О.

ЩОДО ПИТАННЯ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО
ЗАКОНОДАВСТВА ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ В СФЕРІ МЕДІАЦІЇ..... 119

Сушко А., Балтаджи П. М.

МОВНЕ ПИТАННЯ В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ,
ПРОБЛЕМАТИКА ТА ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАКРІПЛЕННЯ 124

Матвієнко О. В.

КРАДІЖКА ЯК ОСОБЛИВО НЕБЕЗПЕЧНИЙ ВИД ЗЛОЧИНІВ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОГНОЗИ 129

Овдієнко В., Скриль С. А.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ 131

Добровольська О. О., Проданець Н. М.

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПРАВОВА СИСТЕМА»..... 134

Форсюк М. Ю.

КРИМІНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА СТАН БЕЗПЕКИ
ДОРОЖНЬОГО РУХУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ 136